

NOG IETS OVER HET AANSPOELEN VAN LANDSLAKKEN OP HET STRAND IN NEDERLAND

H.K. Mienis

More about drifting ashore of landsnails in the Netherlands

Some additional information is given concerning the finds of foreign landsnails on the North Sea-coast of the Netherlands. More attention should be paid to this phenomenon, because there is an indication that also living snails are able to travel over long distances with the help of a raft and when reaching a suitable driftline may start a new colony.

Met belangstelling heb ik het artikel gelezen over het aanspoelen van de Geruite rondmondhoren *Pomatias elegans* (Müller, 1774) met het operculum nog in de mondopening op het strand van Texel (Cadée, 2002). Daar het hier om een soort handelt, die niet op Texel of elders langs de Nederlandse Noordzee-kust voorkomt, moet dit exemplaar dus inderdaad door zeestromingen over een grote afstand vervoerd zijn.

In het verleden zijn wel eens vaker vreemde landslakken op het strand aangetroffen. Cadée verwijst zelf naar een eerdere vondst van *Pomatias elegans* op het strand van Kijkduin (Speyer, 1928). Lucas (1956) en Moolenbeek & De Bruyne (1991) geven een opsomming van vondsten van de Slanke duinhoren *Cochlicella acuta* (Müller, 1774) op het strand uit de periode dat levende vondsten van deze soort uit Nederland nog niet bekend waren.

Ongetwijfeld zullen hier en daar nog wel enkele vondsten van dergelijke exotische landslakken gerapporteerd zijn in tijdschriften, die niet tot mijn beschikking staan. Hierbij denk ik vooral aan 'Het Zeepaard'. Ook zullen ongepubliceerde vondsten in diverse verzamelingen aanwezig zijn. Het lijkt mij een leuk onderwerp om al deze vondsten eens samen te vatten. Misschien kunnen hieruit bepaalde conclusies getrokken worden. Als voorbeeld citeer ik een deel van een brief, die Wim Neuteboom mij op 5 maart 1989 stuurde. In eerste instantie ging deze brief over vondsten van de Bolle duinslak *Cernuella virgata* (Da Costa, 1778), een exoot, die altijd mijn aandacht heeft

gehad (Mienis, 1969), maar deze brief bevat veel meer en vormt een belangrijke informatiebron betreffende het huidige onderwerp.

Wim stuurde mij de volgende passage uit een brief van Helmer Odé gedateerd 5 november 1943: 'Abida secale, strand Scheveningen 17 febr. '35, 2 lege huisjes. Dit is een merkwaardige geschiedenis. Deze soort leeft in Engeland tot vlak aan de kust (zelf verzameld), bij geschikte windrichting spoelen soms honderdduizenden *Phytia myosotis* aan land bij Scheveningen, die tesamen met *Leuconia bidentata* terzelfder plaatse leven. Tusschen deze ex. in het stroo dat als drager fungeert, zaten mijn 2 ex. Op dezelfde wijze zijn ook *Clausilia bidentata* en iets nieuws voor Nederland: *Pupula lineata* hier aangetroffen terwijl door L. de Ruyter op de Kaloot levend werd gevonden een grote variëteit van *Helicella virgata*, die mogelijk op dezelfde wijze hier beland is!' (!)

Uit het schrijven van Odé blijkt dat ook een deel van de Muizenootjes *Phytia myosotis*, die door Cadée geregeld op het strand van Texel worden aangetroffen, uit Engeland afkomstig kunnen zijn.

Mocht de levende *Cernuella virgata* inderdaad op een dergelijke wijze: een vlot gevormd door drijvend plantaardig materiaal, op de Kaloot zijn aangespoeld, dan moet men er rekening mee houden dat in het verleden misschien sommige soorten op deze manier de Nederlandse kust gekoloniseerd hebben.

Wie over dergelijke waarnemingen beschikt, wordt uitgenodigd om deze gegevens meer bekendheid te geven door ze te publiceren in de Spirula.

(1) Opmerking: ondertussen is hier en daar wat veranderd in de gebruikte naamgeving van Helmer Odé (nog steeds heel actief op het gebied van de malacologie in Texas) en worden (waarschijnlijk) de volgende soorten door hem bedoeld: *Phytia myosotis* (net als Cadée handhaaf ik deze naam ondanks de verandering in *Myosotella myosotis* in de CLECOM lijst); *Leuconia bidentata* = *Leucophytia bidentata*; *Clausilia bidentata* = *Clausilia bidentata bidentata*; *Pupula lineata* = zo goed als zeker *Acicula fusca* (Montagu, 1803) daar *Acicula lineata* een continentale soort is; *Helicella virgata* = *Cernuella virgata*.

Literatuur

- Cadée, G.C., 2002. Een huisje van de landslak *Pomatias elegans* met operculum aangespoeld op Texel. *Spirula*, 326: 52-53.
 Falkner, G., R.A. Bank & T. von Proschwitz, 2001. Check-list of the non-marine molluscan species-group taxa of the States of Northern, Atlantic and Central Europe (CLECOM I). *Heldia*, 4(1-2):

1-76.

- Lucas, J.A.W., 1956. Mededelingen uit Het Filiaal, I (vervolg). *Basteria*, 20(2-3): 29-41.
 Mienis, H.K., 1969. *Cernuella virgata* (Da Costa, 1778) in Nederland. *Basteria*, 33(1-4): 31-49.
 Moolenbeek, R.G. & R.H. de Bruyne, 1991. De Slanke duinhoorn, *Cochlicella acuta* (Müller, 1774) in Nederland. *Corr.-blad Ned. Malac. Ver.*, No. 261: 852-854.
 Speyer, E.A.M., 1928. Eenige aantekeningen over nomenclatuur en vindplaatsen van Prosobranchia in Nederland. *Zoöl. Meded.*, Mus. Leiden, 11: 232-242.

Adres van de auteur:
 National Mollusc Collection; Berman Building
 Department of Evolution, Systematics & Ecology
 Hebrew University
 91904 Jerusalem
 Israël
 E-mail: mienis@netzer.org.il